

Românii în diaspora și diaspora în România (Timișoara, 25 Aprilie 2016)

Ateliere exploratorii: Ideologia cercetării și politica cercetării

Observații

Teme de discutii

Masa rotunda 1: Ideologia cercetării și politica cercetării

Masa rotundă își propune să analizeze raporturile dintre principalele cuvinte cheie ce caracterizează dezvoltarea instituțiilor de cercetare și universitare din ultimele două secole: educație morală – gândire critică – excelență – inovație.

„Inovația” fiind noul cuvânt-motor în cercetare și aparent consensual, ce mai rămâne din gândirea critică? Se opune inovația excelenței? Ce înseamnă inovația? Care este scopul ei? În beneficiul cui? Cum se racordează științele umaniste și cele reale la noile principii din cercetare (inovație, competitivitate)? Cum pot afecta eventualele discrepanțe viitorul cercetării din aceste domenii? În ce măsură dezideratul ca cercetătorii să desfășoare proiecte cu relevanță socială stimulează sau obstrucționează excelența, gândirea critică, cercetarea fundamentală?

Masă rotundă 2: Ideologia cercetării și politica cercetării (aspecte comparative) Câteva din întrebările care vor anima dezbaterile:

În contextul actual al globalizării, mai există distincția între „diasporă” și „naționali”? Cetățenia și naționalitatea contează în multe domenii: așa este oare și în cercetare? Mai există „insule” cu adevărat? Sau suntem membri ai unei comunități de cercetare globale?

Care sunt factorii care stimulează sau împiedică mobilitatea în cercetare și în ce măsură sunt instituționalizați prin politicile de cercetare? Influențează mobilitatea scopul cercetării sau implementarea noilor principii din cercetare? (Cum) poate mobilitatea să reducă diferențele de productivitate academică dintre sistemele naționale de cercetare?

Administrația
Prezidențială

Diaspora
și prietenii săi
2016

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
ȘI CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

Masă rotundă 3-4: Cercetarea științifică de excelență: rezultatele proiectelor de studii avansate Masa rotundă invită participanții să prezinte proiecte de cercetare de succes (în cadrul românesc și internațional). Intervențiile vor insista asupra ipotezelor de cercetare, asupra elementelor de originalitate, dar și asupra dimensiunii instituționale a proiectelor și asupra perspectivelor instituționale și științifice.

Discrepanța dintre discursul ambițios despre inovație și resursele limitate alocate cercetării;

Discrepanța dintre discursul despre inovație și activitatea efectivă de inovație;

Absența unei strategii la nivelul Academiei Române, în special cu privire la științele umane și sociale;

Accentul exclusiv pe antreprenoriat în inovație;

Managementul și evaluarea proiectelor sunt dominate de științele naturii și reale; recomandarea formării unor echipe de management de proiect la nivelul Universitatilor (cu sprijin ministerial)

Evaluarea proiectelor se face folosind exclusiv criteriile cantitative, care avantajează anumite discipline și dezavantajează altele (științele umane, artele);

Absența finanțării pentru proiectele din arte: piața a devenit gestionarul producției de arta;

Inovația ar trebui să privească și natura întrebărilor, nu numai găsirea de soluții, atât la nivelul României cât și la nivel european;

Internaționalizarea ridică problema limbii: limba engleză este privilegiată pe seama altor limbi europene, cu efect direct și negativ asupra unor discipline precum filosofia;

Sentimentul de diaspora și de alienare este resimțit, paradoxal, la întoarcerea în România, din cauza piedicilor instituționale;

Echivalarea diplomelor produce dificultăți și ineficiențe: se sugerează reforma sau abolirea CNRED ca barieră pentru internaționalizare, mobilitate, și pentru integrarea cercetătorilor români în circuitul internațional;

Necesitatea reamintirii unei diferențe fundamentale cu privire la inovație între cercetători și antreprenori: pentru antreprenor, inovația este o condiție; pentru cercetător, inovația este un aspect al unei probleme de mai mare amploare;

Circularitatea expertizei în anumite discipline: prin tipul de punctaj și de evaluare se încurajează stagnarea într-un domeniu/proiect de cercetare. Cercetătorii sunt forțați uneori să reitereze proiecte mai vechi, în defavoarea lansării unor noi proiecte;

Schimbarea modelului actual în cercetare de la concentrarea pe competitivitate între instituții la concentrarea pe colaborare între grupuri de cercetători de excelență (crearea de think tanks), cu implicații la nivelul modelului de finanțare;

Inerția instituțională și prejudecățile/orientările ideologice ale cadrelor din cercetarea în România îngreunează/prejudiciază proiecte inovatoare și internaționale de master;

Problemele proiectelor (UEFISCDI și altele): iregularitate și imprevizibilitate și dificultățile în angajarea personalului din afara instituției gazdă, inclusiv cercetători UE, imprevizibilitatea calendarului concursurilor și anunțării rezultatelor, problema re-etalonării bugetului; lipsa de previzibilitate a proiectului cu consecințe negative privind raportarea și conținutul științific

Legislație stufoasă și redundantă, chiar și la nivel intern pentru instituții precum Academia Română (impunerea unui examen/concurs pentru angajare la un institut al Academiei, pentru ca un angajat al unui alt institut al Academiei să participe la derularea unui proiect comun);

Restricții la angajare sau proiecte în alte instituții din UE: Participarea la un proiect european [în altă universitate europeană] ca angajat al Academiei duce la complicații ale statutului cercetătorului în cadrul Academiei;

Racordarea cercetării românești la proiecte și teme de cercetare transnaționale. Evitarea insularității cercetării românești ca fiind exclusiv autohtonă;

Încurajarea mobilității cercetătorilor europeni spre România: reforma legislației pentru a separa concursurile de angajare pentru persoane din exteriorul instituției și concursurile (interne) de avansare pe post;

Problema dublei masuri, a reputației cercetării în spațiul românesc și demonetizarea evaluării științifice: se încurajează cercetarea de excelență de nivel înalt, însă se tolerează figuri publice care au plagiat

Nu este necesară distincția cercetători în România – cercetători în diaspora în cadrul rețelelor europene/internaționale de cercetare;

În contextul globalizării cercetării, accentul pe ideea de diaspora științifică provincializează cercetarea românească. În schimb, ar trebui încurajate criteriul valorii științifice și felul în care sunt definite obiectele de cercetare pentru a integra cercetarea românească în cercetarea europeană.

Absența mecenatului din România combinată cu pasivitatea autorilor de proiect în a atrage sprijin din exterior; se propune crearea de catedre în institutii publice de cercetare și învățământ prin finanțare privată; se propune creșterea stimulentei fiscale pentru donații către institutii de cercetare

Dificultatea finanțării cercetării pe bază de parteneriat public-privat, în condițiile în care personalul administrativ este reticent; Absența voinței politice la nivelul Universităților

Problemele și avantajele programului POSDRU: a fost intenționat pentru calificarea la locul de muncă, și nu pentru îmbunătățirea cercetării; modalitățile impuse pentru diseminare au fost nerealiste și problematice; pe de altă parte, a oferit posibilități pentru călătorii la conferințe în UE

Se recomandă posibilități de finanțare pentru stagii individuale de cercetare (eventual prin UEFISCDI)

Adecvarea legislației românești la cea europeană cu privire la reinsertia în mediul de cercetare românesc (acordarea vechimii după echivalarea unui doctorat cu frecvență)

Lobby pentru centre de studii românești și limba română în străinătate (state strategice precum Italia, Spania, etc)

Prezența/absența? femeilor cercetător în România